

Avaleht>Kohtumenetlused>Videokonverentsid>Tõendite kogumine videokonverentsi vahendusel**Tõendite kogumine videokonverentsi vahendusel****Rumeenia****1 Kas tõendeid on võimalik koguda videokonverentsi teel kas taotleva liikmesriigi kohtu osalemisel või otse asjaomase liikmesriigi kohtu poolt? Kui jah, millised riiklikke menetlusi ja õigusakte kohaldatakse?**

On küll. Sel juhul kohaldatakse seadust nr 189/2003 rahvusvahelise õigusabi andmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades ning täpsemalt selle seaduse artikli 25 lõikeid 1 ja 3 ja artikli 35 lõiget 3.

Rumeenia kohus, kelle poole pöördutakse, võib kaaluda erimenetluse kasutamist taotleva kohtuasutuse taotlusel, tingimusel et see on kooskõlas Rumeenia õigusega. Rumeenia kohus teatab taotlevale kohtuasutusele õigusabimenetluse kuupäeva ja koha ning võib anda loa osaleda välisriigi kohtunikel. Nõukogu 28. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1206/2001 artikli 3 lõike 3 kohaselt on justiitsministeeriumi ülesanne teha otsus nimetatud määruse artikli 17 kohaselt esitatud taotluste kohta.

Videokonverents peaks toimuma selle ringkonnakohtu kohtuniku kohalolekul, mille pädevusse tõendite kogumine kuulub, ja vajaduse korral tõlgi abil. Nimetatud kohtunik peab tuvastama küsititava isiku isikusamasuse ja tagama Rumeenia õiguse aluspõhimõtete järgimise.

2 Kas esineb piiranguid isikute ringi suhtes, keda võib videokonverentsi teel küsitleda – näiteks, kas videokonverentsi teel võib küsitleda vaid tunnistajaid või ka eksperte ja osalisi?

Ei. Õigusabimenetlus võimaldab tunnistajate ja teiste asjaomaste isikute ülekuulamist (seaduse nr 189/2003 (rahvusvahelise õigusabi andmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) artikkel 17).

Vastavalt seaduse nr 189/2003 (rahvusvahelise õigusabi andmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) artikli 26 lõikele 2 võib siiski õigusabimenetluse läbiviimises loobuda, kui isik, keda tuleb küsitleda, ei või anda tunnistusi mõne Rumeenia õiguses sätestatud keelu tõttu või kui esitatavaid või kontrollitavaid dokumente ei tohi avalikustada.

Peale selle ei või vastavalt uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklitele 315, 316 ja 317 tunnistajana küsitleda järgmisi isikuid: poole ja tema abikaasa kuni kolmanda astme (k.a) sugulased, abikaasad, endised abikaasad, tulevased abikaasad või elukaaslased, ühe poolega vaenulikes suhetes olevad või tema suhtes konkreetset huvi omavad isikud, piiratud teovõimega isikud ja valevande andmise eest süüdi mõistetud isikud. Pooled võivad siiski sõnaselgelt või vaikimisi kokku leppida, et tunnistajana võib küsitleda ka järgmisi isikuid: poole ja tema abikaasa kuni kolmanda astme (k.a) sugulased, abikaasad, endised abikaasad, tulevased abikaasad või elukaaslased ning ühe poolega vaenulikes suhetes olevad või tema suhtes konkreetset huvi omavad isikud.

Põlvnemist, lahutust ja muid pereküsimusi puudutavates kohtuasjades võib küsitleda ka poole ja tema abikaasa kuni kolmanda astme (k.a) sugulasi, välja arvatud alanejaid sugulasi.

Tunnistuste andmisest on vabastatud järgmised isikud:

1. vaimulikud, arstid, apteekrid, juristid, notarid, kohtutäiturid, vahendajad, ämmaemandad ja meditsiiniõed ning muude elukutsete esindajad, kelle suhtes kohaldatakse konfidentsiaalsusnõudeid või ametisaladuse hoidmise nõuet seoses asjaoludega, millest nad on oma töö või kutsetegevuse käigus teadlikuks saanud, isegi kui nad on oma töö/tegevuse juba lõpetanud;

2. kohtunikud, prokurörid ja ametnikud, isegi pärast oma töökohustuste lõpetamist, seoses salajaste asjaoludega, millest nad on oma ametiaja jooksul teadlikuks saanud;

3. isikud, kes oma vastuste kaudu võivad tõenäoliselt põhjustada enda, oma kuni kolmanda astme (k.a) sugulaste või oma abikaasa, endiste abikaasade, tulevase abikaasa või elukaaslase kriminaalkorras karistamise või avaliku hukkamõistu.

Need isikud, välja arvatud vaimulikud, võivad siiski tunnistusi anda, kui saladuse hoidmisest huvitatud pool vabastab nad konfidentsiaalsusnõuetest või ametisaladuse hoidmise nõudest, kui seaduses ei ole teisiti sätestatud. Kohtunikud, prokurörid ja ametnikud võivad samuti tunnistusi anda, kui selleks annab nõusoleku ametiasutus või institutsioon, kus nad töötavad või töötasid.

3 Kas esineb piiranguid tõendite liikide suhtes, mida võib videokonverentsi teel koguda?

Piirangud puuduvad. Vastavalt seaduse nr 189/2003 (rahvusvahelise õigusabi andmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) artiklile 17 võimaldab õigusabimenetlus üle kuulata tunnistajaid ja teisi asjassepuutuvaid isikuid, koguda dokumente, koostada eksperdiarvamusi ning teha uurimisi või hankida muid konkreetse asja lahendamiseks vajalikke dokumente või teavet.

4 Kas esineb piiranguid selle suhtes, kus tuleks isikut videokonverentsi teel küsitleda – st kas küsitlemine peab toimuma kohtus?

Piirangud puuduvad. Uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 16, artikli 261 lõike 1 ja artikli 314 kohaselt kogub tõendeid siiski asja menetlev kohus. Kui tõendeid saab objektiivsetel põhjustel koguda üksnes väljaspool nimetatud kohtu asukohta, võib tõendeid koguda õigusabimenetluse kaudu sama astme kohus või ka madalama astme kohus, juhul kui selles kohas puudub sama astme kohus. Õigusabimenetluse kohaselt volitatud kohus kogub tõendeid poolte juuresolekul või ka nende puudumisel, juhul kui nad on seadusejärgselt kohale kutsutud, ja tal on menetlusega seoses samad ülesanded nagu asja edasi suunanud kohtul. Samal ajal võib isiku, kes ei saa haiguse või muu tõsise takistuse tõttu kohtusse ilmuda, üle kuulata tema asukohas, kohaldades poolte kohalekutsumise menetlust.

5 Kas videokonverentsi teel peetavaid ülekuulamisi tohib salvestada? Kui jah, kas selline võimalus on loodud?

Jah, see on lubatud uuesti avaldatud seaduse nr 304/2004 (kohtusüsteemi korralduse kohta) artikli 13 alusel.

6 Mis keeles tuleb ülekuulamine läbi viia: kui taotlused tehakse artiklite 10–12 kohaselt; ja kui tõendeid kogutakse vahetult artikli 17 kohaselt?

a) Rumeenia keeles.

b) Rumeenia keeles, sest taotluse saanud Rumeenia kohus peaks koostama ülekuulamise aruande, milles täpsustatakse ülekuulamise kuupäev ja koht, ülekuulatud isiku identiteet, teave vannutamise kohta, ülekuulamise tehnilised tingimused jms.

7 Kui vajatakse tõlke, kes vastutab nende leidmise eest mõlemat liiki ülekuulamiste puhul ja kus peaks olema tõlkide asukoht?

Vastavalt seaduse nr 189/2003 (rahvusvahelise õigusabi andmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) artiklile 27 vastutab tõlkide leidmise eest taotlev kohus. Taotluse saanud Rumeenia kohus võib vajaduse korral hõlbustada juurdepääsu rumeenia keele tõlgile, esitades taotlevale kohtule tõlkide nimekirja.

8 Millist menetlust kohaldatakse ülekuulamise korraldamiseks ja isiku teavitamiseks küsitlemise aja ja koha kohta? Kui palju aega tuleks ette näha ülekuulamise kuupäevast teavitamiseks, et isik saaks ülekuulamise toimumisest piisavalt vara teada?

Isikut tuleb teavitada vähemalt üks kuu kuni kolm kuud enne ülekuulamist.

Kohaldatakse seadust nr 189/2003 rahvusvahelise õigusabi andmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades ning täpsemalt selle seaduse artikli 25 lõiget 3. Rumeenia kohus teatab taotlevale kohtuasutusele õigusabimenetluse kuupäeva ja koha. Vastavalt uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 261 lõikele 4 kogub õigusabimenetluse kohaselt volitatud kohus tõendeid poolte juuresolekul või ka nende puudumisel, juhul kui nad on seadusejärgselt kohale kutsutud, ja tal on läbiviidava menetlusega seoses samad ülesanded nagu asja edasi suunanud kohtul.

Kuna välisriikide asutustega seoses kohaldatakse kaht menetlust (suhtlusmenetlus tõendite kogumise käigus), leiab Rumeenia, et teavitamise tähtaeg peaks tegelikult olema vähemalt üks kuu kuni kolm kuud, kohaldades järgmisi küsimusi käsitlevaid olemasolevaid sätteid:

- dokumentide kättetoimetamise taotluse täitmine, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruses (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000; täpsemalt öeldes peaks see sisaldama vähemalt ühekuulist perioodi, et vastuvõtuteatise vastu toimetada dokumendid kätte posti teel;

- taotleva kohtu kohustus täita taotluse saanud kohtu nõuded, mis puudutavad lisateabe esitamist või ettemaksu tasumist / tagatise esitamist vms, nagu on osutatud nõukogu 28. mai 2001. aasta määruses (EÜ) nr 1206/2001 liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades.

Põhjused on seotud taotleva kohtu või tunnistajaga peetava kirjavahetuse tõlkimiseks kuluva aja, välisriigiga postivahetuseks kuluva aja, suure töökoormuse ja videokonverentside ajakavaga.

9 Millised on videokonverentsi kasutamise kulud ja kuidas neid tasutakse?

Kulud ei saa hinnata, sest need sõltuvad ajast ja riigist. Kulud võib tasuda pangaülekandega apellatsioonikohtu kui teise pädeva asutuse arvelduskontole või ringkonnakohtu kui kolmanda pädeva asutuse arvelduskontole. Välisriigi taotlev kohus hüvitab taotluse saanud Rumeenia kohtule kulud, mis tulenevad videoühenduse loomisest, ühenduse kättesaadavaks tegemisest taotlevas riigis, tõlkide tasudest, tunnistajatele ja ekspertidele makstud hüvitistest ning taotlevasse riiki reisimise kuludest.

10 Kas on nõudeid selle tagamiseks, et otse taotleva kohtu poolt küsitletavat isikut teavitatakse sellest, et see toimub vabatahtlikkuse alusel?

Küsitletav isik tuleks kohale kutsuda kooskõlas uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätetega. Seda isikut tuleks teavitada, et ülekuulamine toimub vabatahtlikkuse alusel, taotluse saanud Rumeenia kohtu väljastatud kutsega, otsusega, millega kiidetakse heaks tõendite kogumine taotleva kohtu poolt, ja mis tahes muu dokumendiga.

Vastavalt uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 261 lõikele 4 kogub õigusabimenetluse kohaselt volitatud kohus tõendeid poolte juuresolekul või ka nende puudumisel, juhul kui nad on seadusejärgselt kohale kutsutud, ja tal on läbiviidava menetlusega seoses samad ülesanded nagu asja edasi suunanud kohtul.

11 Millist menetlust kasutatakse küsitletava isiku identiteedi kontrollimiseks?

Vastavalt uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 318 küsib kohtu esimees tunnistajalt enne ütluste võtmist tema perekonna- ja eesnime, elukutset, elukohta ja vanust, seda, kas ta on ühe poole või tema abikaasa sugulane ja millise astme sugulane, ning seda, kas ta on ühe poole teenistuses. Seejärel juhivad esimees tunnistaja tähelepanu vande andmise kohustusele ja vande tähtsusele.

12 Millised on kohaldatavad vande andmise nõuded ja millist teavet vajab taotlev kohus, kui artikli 17 kohase tõendite otsese kogumise raames nõutakse vande andmist?

Vastavalt Rumeenia uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklitele 319 ja 320 annab tunnistaja enne ülekuulamist järgmise vande: „Ma vannun, et räägin tõtt ja ei varja midagi, mida tean. Vannun seda jumala nimel!“

Tunnistaja annab vande, hoides oma kätt ristil või piibilil. Vande sõnastus sõltub tunnistaja usutunnistusest. Eelnimetatud sätteid ei kohaldata tunnistajate suhtes, kes ei tunnista kristlikku usundit.

Tunnistaja, kes ei järgi ühtegi usundit, annab järgmise vande: „Ma vannun oma au ja südametunnistuse nimel, et räägin tõtt ja ei varja midagi, mida tean.“

Tunnistajad, kes ei anna südametunnistusest või usust tulenevatel põhjustel vannet, lausuvad kohtu ees järgmised sõnad: „Ma kohustun rääkima tõtt ja mitte varjama midagi, mida tean.“

Kurdid ja kurtummad kirjaoskajad isikud annavad vande, kirjutades vande teksti ja allkirjastades selle. Kuulmispuudega kirjaoskajad isikud lausuvad vande ja kirjaoskamatud isikud annavad vande viipekeeles tõlgi abil.

Kui tunnistaja on vannutatud, juhivad esimees tema tähelepanu asjaolule, et kui ta ei räägi tõtt, võib talle esitada süüdistuse vlevande andmises.

Kõik see registreeritakse kirjalikult.

Lapsi, kes ei ole saanud 14aastaseks ja kellel puudub ülekuulamise ajal otsuste tegemise võime, võib üle kuulata ilma vannutamata või ilma seda keelamata, kuid kohus juhivad nende tähelepanu asjaolule, et nad peaksid rääkima tõtt, ning võtab nende ütluste hindamisel arvesse nende eriolukorda.

13 Mida on tehtud selle tagamiseks, et videokonverentsi toimumise asukohas on kontaktisik, kellega taotlev kohus saab suhelda, ja et ülekuulamise päeval on kohal ka isik, kes seab videokonverentsi seadmed tööks ja tegeleb võimalike tehniliste probleemidega?

Kontaktisikud võivad olla apellatsioonikohtu IT-spetsialist, kohtusekretär või kohtunik. 244 kohtust 144-l on olemas videokonverentsiseadmed. Kõigil 144 kohtul on kaks videokonverentsiseadet.

14 Millist lisateavet taotlevalt kohtult nõutakse?

Viimati uuendatud: 31/05/2017

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.